3.10.2018 VVTDno-201-798

YHDENVERTAISUUS
VALTUUTETTU
DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI

Eduskunta
Lakivaliokunta

LaV@eduskunta.fi

Asia: HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

MAASTA POISTAMISEN JA IHMISKAUPPARAPORTOINNIN MÄÄRÄRAHATILANNE

Yhdenvertaisuusvaltuutetun itsenäiseen asemaan kuuluu kansainvälisten suositusten mukaisesti, että valtuutettu voi itse päättää sille myönnettyjen määrärahojen käyttämisestä ja suuntaamisesta. Tätä periaatetta on kunnioitettu hyvin myös Suomessa. Ongelmana on ollut, että kun valtuutetulle lainsäädännössä osoitetut tehtävät ovat lisääntyneet tai erityistehtäviä on tullut lisää, eivät käytettävissä olevat määrärahat ole kasvaneet vastaavasti.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävät ovat laajentuneet viime vuosina merkittävästi. Viimeisten vuosien aikana valtuutetulle tulleet syrjintäyhteydenotot ovat moninkertaistuneet niin, että vuonna 2015 yhteydenottoja oli 496 ja vuonna 2017 yhteydenottoja oli jo 1107. Yhteydenottomäärän kasvu on jatkunut myös vuonna 2018. Valtuutetun tähän työhön käytettävissä olevat resurssit eivät kuitenkaan ole lisääntyneet vuodesta 2015.

Valtuutetulla olevat erityistehtävät kuten maasta poistamisen valvonta tai ihmiskaupparaportointi ovat kärsineet pysyvän rahoituksen puutteesta (maasta poistamisen valvonta) tai niiden

resursointi on ollut alimitoitettua (vain yhden henkilötyövuoden resurssi ihmiskaupparaportointiin).

Maasta poistamisen valvontaan suunnattuja resursseja on kuitenkin muun muassa lakivaliokunnan kannanoton (LaVL 13/2017 vp) jälkeen pystytty lisäämään niin, että vuoden kasvaneesta 2019 talousarviomäärärahasta on kolmen henkilötyövuoden resurssi suunnattu maasta poistamisen valvontaan. Valtuutettu pitää työn vaikuttavuuden ja suunnittelun kannalta välttämättömänä, että valvontatoimintaa ja siihen liittyvää yhteistyötä poliisin kanssa voidaan tulevaisuudessa toteuttaa vakituisen rahoituksen turvin.

Ihmiskaupparaportoinnin resurssi eli yhden henkilötyövuoden osoittaminen ihmiskaupparaportointiin ei vastaa viranomaisten ja järjestöjen tiedon, koulutuksen ja tuen tarpeita. Näin vähäinen resursointi tekee toiminnasta myös erityisen haavoittuvaa ja aihepiirin raskauden takia erityisen kuormittavaa eikä mahdollista tehtävän edellyttämää selvitys- ja tutkimustoimintaa. Valtuutettu on tähän asti pyrkinyt toteuttamaan selvitys- ja tutkimustehtävää ulkopuolisen projektirahoituksen turvin.

Yhdenvertaisuusvaltuutetuttu voi lainsäädännön mukaan avustaa ihmiskaupan uhria tämän oikeuksien turvaamisessa. Valtuutettu saa ihmiskaupan uhreilta säännöllisesti pyyntöjä avustaa heitä rikosprosessissa. Tätä apua valtuutettu on resurssien puutteen takia pystynyt tarjoamaan vain harvoin vaikka ihmiskauppakysymyksiin erikoistuneita lakimiehiä on edelleen vähän ja osaaminen monin paikoin heikkoa. Yhdenvertaisuusvaltuutettu katsoo, että ihmiskaupan tehokkaampi vastustaminen edellyttäisi valtuutetun henkilöresurssien lisäämistä.

Valtuutetun voimavarojen vahvistaminen saa tukea julkisen talouden suunnitelmasta(2019-2022) missä todetaan, että yhdenvertaisuusvaltuutetun toimintaedellytykset lisääntyneisiin tehtäviin turvataan. Tämän linjauksen tulisi näkyä myös vuosittaisissa talousarvioesityksissä.